

Aan de Minister van Economische Zaken
de heer H.G.J. Kamp
Postbus 20401
2500 EC 'S-GRAVENHAGE

Datum 20 april 2015
Onderwerp Consultatie wijziging
Mijnbouwbesluit
Ons kenmerk 95422/WS/4287
Voor informatie Wendela Slok
070 3490 884
slok@vewin.nl
Bijlagen
CC Stas W.J. Mansveld

Geachte heer Kamp,

Op 23 maart jl. is een wijziging van het Mijnbouwbesluit ter consultatie gepubliceerd. Hierin worden twee onderwerpen geregeld: schaliegas en lozingen van brijn. Graag geven wij hierop onze reactie.

Regulering schaliegaswinning

Met de voorgestelde aanpassing van het Mijnbouwbesluit wordt vooruitgelopen op besluitvorming over de winning van schaliegas in Nederland. Momenteel vindt nog onderzoek plaats naar milieueffecten van schaliegas. Bovendien is er een planMER en een Structuurvisie in voorbereiding en heeft u bij de Tweede Kamer aangekondigd dat er na afronding van het planMER een beslismoment volgt. Vewin vindt daarom de huidige voorgestelde aanpassingen in het wettelijk kader prematuur. Mocht er politieke besluitvorming volgen om ruimte te bieden voor schaliegaswinning dan zijn wij van mening dat op dat moment onderstaande punten wettelijk geregeld dienen te worden, zodat een integrale afweging gemaakt kan worden. In dat licht brengen wij hiertoe onze algemene zorgen over de winning van schaliegas in relatie tot de Mijnbouwwet en de drinkwatervoorziening onder uw aandacht alsmede de specifieke opmerkingen bij de thans voorliggende wijziging van het Mijnbouwbesluit.

a. Uitsluiten schaliegaswinning in alle gebieden voor drinkwater zonder dieptebeperking

Uw ministerie is voornemens om een ruimtelijke uitsluitingsgrond in de Mijnbouwwet te regelen en vervolgens in de Structuurvisie Ondergrond uit te werken welke gebieden worden uitgesloten. Wij hechten echter aan uitsluiting van schaliegaswinning voor gebieden voor drinkwater zonder dieptebeperking in de wet zelf. Schaliegaswinning moet in grondwaterbeschermingsgebieden, boringvrije zones en gebieden met strategische en nationale grondwatervoorraden uitgesloten worden zonder dieptebeperking. Te regelen in art. 11 Mijnbouwwet.

b. Advisering drinkwaterbedrijven en provincie

Wij vinden het noodzakelijk dat de inbreng van drinkwaterbedrijven en provincies bij advisering over mijnbouwwetvergunningen wordt geborgd. Te regelen in art. 16 Mijnbouwwet en 16.14 Omgevingswet respectievelijk aanpassing van Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en Besluit Omgevingsrecht (Bor).

c. Monitoring van het diepe grondwater

Monitoring van het diepe grondwater is noodzakelijk om inzicht te krijgen in eventuele grondwaterverontreiniging. Dit moet in de Mijnbouwwet zelf geregeld worden (in art. 35 en 41) en uitgewerkt in het Besluit algemene regels milieu mijnbouw (Barmm). Dit dient verplicht te worden door in het Barmm

na paragraaf 4 'Bodembescherming en water' een nieuwe paragraaf 4a 'Grondwaterkwaliteit' op te nemen waarin monitoring van het diepe grondwater wordt geregeld.

d. Stof- en emissiegegevens en monitoringsresultaten moeten openbaar zijn
Drinkwaterbedrijven dienen inzicht te hebben in toegepaste milieuvreemde stoffen bij het fracken. Daarom mag art. 116 Mijnbouwbesluit niet op voorhand bedrijfs- en fabricagegegevens van de Wob uitzonderen. Dit artikel moet daarom worden geschrapt.

e. Provincies moeten toezien op grondwater
De provincie moet een formele rol krijgen bij het toezicht op de grondwateraspecten van mijnbouwactiviteiten gezien hun wettelijke taak om grondwater te beschermen. Gegevens over de resultaten van onderzoek (art. 108 Mijnbouwbesluit), van bodemopbouw bij boorgaten, en hoeveelheden en soorten stoffen (artikel 111, 112 en 113 Mijnbouwbesluit) worden nu door de uitvoerder verstrekt aan de Minister van EZ. Dit zou eveneens aan de provincie en de drinkwaterbedrijven ter beschikking gesteld moeten worden. Daartoe moeten deze artikelen aangepast worden.

f. Chemicaliën bij het fracken
In de Mijnbouwregeling moet toegevoegd worden dat voor het fracken alleen gebruik mogelijk is van op basis van Reach beoordeelde stoffen die specifiek beoordeeld zijn op risico's voor het grondwater.

g. Afdichten van boorgaten en scheidende kleilagen borgen
In het Mijnbouwbesluit en – regeling moet verplicht zijn dat het boorgat bij buiten gebruik stelling over de volledige diepte wordt opgevuld en niet alleen bovenin. Voor het afdichten van scheidende kleilagen moet het Protocol zorgvuldig boren van toepassing worden verklaard.

h. Financiering schade grondwaterkwaliteit
Verbreding van bestedingsdoelen van het waarborgfonds in art. 135 en 137 Mijnbouwwet is noodzakelijk om schadeherstel aan de grondwaterkwaliteit, ook op de lange termijn van 100 jaar, te kunnen financieren.

i. Calamiteiten en nazorgplan
Artikel 35 Mijnbouwwet omschrijft wat het winningplan moet omvatten. Dit moet uitgebreid worden met een beschrijving van de calamiteiten en nazorgplannen en de wijze van herstel en financiële dekking van schade aan het grondwater.

j. Mijnbouwraad
De Mijnbouwraad genoemd in art. 105 Mijnbouwwet zou met waterexpertise uitgebreid moeten worden via een vertegenwoordiger van de (koepel van) drinkwaterbedrijven.

k. Toezicht en handhaving
Er moet een calamiteitenplan zijn met aandacht voor grondwaterkwaliteit en er moet een integraal plan zijn voor toezicht en handhaving met aandacht voor grondwateraspecten.

Lozing van brijn

Waterbedrijven nemen initiatieven voor bereiding van drinkwater uit brak grondwater met behulp van membraantechnieken. Hierbij resteert ingedikt brak grondwater (brijn). Mede vanuit klimaatverandering en de bijhorende verzilting willen waterbedrijven ruimte voor toepassing van de technieken rond gebruik van brak grondwater. Lozing van brijn in de bodem kan naar onze mening op een duurzame wijze plaatsvinden mits aan strikte randvoorwaarden is voldaan.

In het voorstel tot wijziging van het Mijnbouwbesluit wordt lozing van brijn niet meer vergunningplichtig onder de Mijnbouwwet. Vewin wil dat er wel stringente randvoorwaarden in art. 2.2 en 3.90 van het Activiteitenbesluit milieubeheer worden opgenomen. Vewin is van mening dat lozing van brijn alleen toelaatbaar kan zijn onder de volgende stringente randvoorwaarden, te regelen in art. 2.2 en 3.90 van het Activiteitenbesluit milieubeheer. Dit impliceert dat de vergunningplicht alleen kan vervallen onder gelijktijdige inwerkingtreding van de volgende regels:

a. Monitoring van hydrochemische en hydrologische effecten
Alle initiatieven voor lozing van brijn in de bodem zullen op effecten gemonitord moeten worden. Er zullen meetpunten ingericht moeten zijn waarin periodiek metingen plaatsvinden. Metingen moeten afdoende

inzicht geven in optredende hydrochemische processen in de ondergrond (dus niet alleen chloride meten). Dit moet ook gelden voor individuele kleinschalige lozingen zoals in de glastuinbouw.

b. Goede uitvoering van boringen en het afdichten van scheidende lagen

Boringen ten behoeve van onttrekking en lozing van brak water en membraanconcentraat zullen aan stringente kwaliteitseisen moeten voldoen bijvoorbeeld ten aanzien van het afdichten van scheidende lagen volgens het Vereniging Kwaliteitsborg Bodembeheer (VKB)-protocol mechanisch boren. Dit moet wettelijk geborgd zijn.

c. Beoordeling op hydrochemische effecten voor relevante stoffen

Er zullen randvoorwaarden geformuleerd moeten worden waaraan effecten in bodem en grondwater getoetst kunnen worden. Bijvoorbeeld: vergelijkbare zoutconcentraties in het ontvangende pakket, geen zouten neerslaan nabij filters, geen aanleiding geven tot het ontstaan van stoffen in ongewenste concentraties, geen ongewenst oplossen van mineralen.

d. Verbod in grondwaterbeschermingsgebieden en strategische zoetwatervoorraden

Het grondwaterbeschermingsbeleid moet volledig van kracht blijven. Het basisprincipe is dat lozingen in de bodem binnen grondwaterbeschermingsgebieden verboden zijn. Activiteiten in relatie tot drinkwaterbereiding zijn hiervan uitgezonderd. Ook in het geval van strategische zoetwatervoorraden moeten lozingen in de bodem niet toelaatbaar zijn.

e. Inzicht in hydrologische effecten van de lozingen

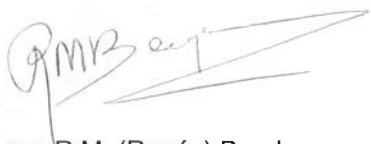
Er zal inzicht moeten zijn in het functioneren van het hydrologische systeem, de stroming van het grondwater en de verspreiding van het geloosde concentraat daarin.

f. Afstemming van eisen van het Activiteitenbesluit milieubeheer op eisen van de Drinkwaterregeling

De waarden voor chloride en ijzer voor het lozen op oppervlaktewater op grond van art. 3.90 lid 4 van het Activiteitenbesluit milieubeheer gelijkschakelen met de waarden op grond van de Drinkwaterregeling, bijlage 5 (chloride 150 mg/l; ijzer opgelost 300 µg/l).

Wij zijn graag bereid tot nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,

mr. R.M. (Renée) Bergkamp
directeur